

Mandibular Kanal Kök İlişkinin Panoramik Radyografi ile Değerlendirilmesi: CBCT Referanslı Anket Araştırması

Gaye PAMUKÇU¹, Selahaddin BAŞYILDIZ², Gaye Sezin ÖNAL³

¹Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, İstanbul, Türkiye

²Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Giriş: Mandibular kanal ile alt molar diş kökleri arasındaki ilişkinin doğru değerlendirilmesi mandibular 3. molarların cerrahi işlemleri sırasında ortaya çıkabilecek komplikasyonların önlenmesi açısından kritik öneme sahiptir. Bu ilişkinin değerlendirilmesinde Rood kriterleri yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu çalışma ağız diş ve çene cerrahisi asistanları ve uzmanlarının sadece panoramik radyografi kullanarak mandibular kanal kök ilişkisini değerlendirmedeki doğruluk seviyesini incelemeyi ve cerrahi deneyimin tanısal doğruluk üzerindeki etkisini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu çalışmaya 88 katılımcı dahil edilmiştir. Katılımcılar cerrahi deneyimlerine göre 3 gruba ayrılmıştır: asistanlığının ilk 2 yılındaki hekimler (Grup 1, n=54), asistanlığının son 2 yılındaki hekimler (Grup 2, n=20) ve uzman hekimler (Grup 3, n=14). 10 tane panoramik radyografi katılımcılara sunulmuş ve mandibular kanal kök ilişkisini değerlendirmeleri istenmiştir. Seçilen panoramik radyografiler CBCT (konik ışınlı bilgisayarlı tomografi) verisi de olan hastalardan seçilmiştir. CBCT görüntüleri katılımcılarla paylaşılmamış sonuçların doğruluğunun tespiti için kullanılmıştır. Gruplar arası farklar Kruskal-Wallis testi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Gruplar arasında verilen doğru cevap sayısı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır (p=0,289). Benzer şekilde, ilişkili doğru (p=0,494), ilişkili yanlış (p=0,494), ilişkisiz doğru (p=0,836) ve ilişkisiz yanlış (p=0,902) değerlendirmeler açısından da anlamlı fark saptanamamıştır. Ortalama doğru sayıları ise Grup 1’de 4,91, Grup 2’de 5,60, Grup 3’te 5,21 olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Panoramik radyografi ile mandibular kanal kök ilişkisini değerlendirmede cerrahi deneyimin tanısal doğruluk üzerine anlamlı bir etkisi bulunamamıştır. Bu bulgular, mandibular kanal-kök ilişkisini tespit etmede kullanılan Rood kriterlerinin kolay öğrenilebilir olduğunu ama doğruluğunun sınırlı olduğunu, panoramik radyografinin tek başına mandibular kanal-kök ilişkisini değerlendirmede sınırlı güvenilirliğe sahip olabileceğini riskli vakalarda CBCT gibi ek radyografik görüntülerle desteklenmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mandibular kanal, panoramik radyografi, CBCT, cerrahi deneyim, üçüncü molar.